

Tack för inbjudan!

Jag heter Marianne Cronberg Willman och är medlem i HRF Hörselskadades förening i Borlänge sedan 2016 och ordförande sedan 2020.

Mitt eget hörselproblem märkte jag i mitt yrke som barnmorska. När vi lyssnar på barnets hjärtljud använder vi som nog en del vet en trätratt. Jag hörde utmärkt på höger öra men ibland stod jag så till att jag måste lyssna med vänster öra och då blev det helt tyst. Alltså såg jag till att kunna använda höger öra med påföljd att jag fick stå i många underliga positioner. Så här gör vi hörselskadade för att kamouflera problemet. Och läääänge! Det är inte roligt att erkänna sina brister!

Så småningom erkände jag det och fick hörapparat som underlättar betydligt. Att jag sedan började engagera mig i föreningen beror på att jag hade en hörapparat med T-läge och hade provat det vid en föreläsning. Vilken upplevelse! Jag hörde vartenda ord perfekt! Jag missade ingenting! Det var "Sesam öppna dig!" T-läge betyder att man kopplar hörapparaten till en teleslinga som finns i lokalen och ljudet leds då rätt in i apparaten från personen som talar i mikrofonen. Mikrofontekniken är dock jätteviktig! Så såg jag en annons i Auris, HRF:s tidning om något som kallades "Slingkollen" om att de behövde personer runt om i landet som var intresserade av att kontrollera tele/hörslingor. Det tyckte jag att jag ville! Och tog kontakt med Torsten Hansson som såg till att jag och ytterligare fyra personer härifrån fick gå en kurs i Örebro. Lärorikt för en novis som jag. Hemkomna och utrustade med mätinstrument gick vi till verket! Och hittills har vi kontrollerat 27 lokaler. En del har vi haft anmärkningar på och då har ansvariga för lokalen åtgärdat problemet. Sedan får de grönt ljus! Och de platser som vi har kontrollerat går att hitta på vår hemsida.

Vi i HRF Borlänge ingår i HRF, Hörselskadades Riksförbund i Sverige. Som i sin tur ingår i Nordiska Hörsselförbundet sedan i Europeiska Hörsselförbundet. Dessutom finns ett Hörselorgan inom WHO.

När vi kommer till siffror om hur många människor som lever med någon form av hörselskada talar man om att ca 1/2 miljard människor i världen gör det. 34 miljoner är barn. I Sverige 1,5 miljoner och i Borlänge ca 7.000 – 9.000 personer. Man räknar ca 15-18 % av befolkningen.

Vilka är det som drabbas? Det är alla åldrar. Det är medfödda skador, det är förvärvade skador. Alla nyfödda i Sverige testas 2-3 dagar efter födseln sedan år 2007 med OAE-test (otoakustiska emissioner) yttre hårceller. Man upptäcker barn som redan vid 2 månaders ålder kan få hörapparat, och ibland Cochlea-implantat. Det betyder enormt mycket för talutvecklingen och för barnets hela välbefinnande. Ca 25,000 barn i Sverige har hörselskador. Men de flesta människor tänker att det bara är äldre som hör dåligt. Ja, det är sant, de flesta som hör dåligt är äldre, det ökar efter 65-70 år. Men det finns många nog innan den åldern! Skolbarn, unga vuxna och arbetande personer som kanske haft en hjärnhinneinflammation, TBE-infektion, Borrelia, varit med om en olycka eller Plötslig dövhet. Man kan drabbas av tinnitus, det tjuiter i öronen, Menières sjukdom, vilket innebär kraftig yrsel och hörselpåverkan eller ljudöverkänslighet. Andra förändringar i örat, som jag till exempel har, är något så fint som otoscleros, hörselbenen (hammaren, städet och stigbygeln) jobbar inte som de ska. För alla oss förändras livet. Det är lätt att hamna i utanförskap när man inte kan delta i vanligt dagligt umgänge, man svarar uppåt väggarna därför att man inte hör konsonanterna som är dem som bygger upp språkförståelsen. Eller säger VA! hela tiden. Man hör inte alltid varifrån ljuden kommer. Man talar högt därför att vi

är gjorda för att höra vår egen röst. När vi inte gör det ökar vi tonläget. Utanförskap och social isolering innebär att risken för depression ökar och det ser man är vanligare hos hörselskadade och mera vanligt bland kvinnor. Dessutom provas färre hörapparater ut på kvinnor än på män! Arbetslösheten är också högre. Vad kan man göra för att förbättra sin situation? - Erkänna för sig själv och andra att man faktiskt inte hör! Göra en hörseltest och träffa en audionom och en öronläkare! Och få en diagnos. Är det hårcellerna det är fel på eller något annat? Ibland behöver felet opereras, tex det fel jag har. Få hörapparat utprovad, inte bara en utan två! Jfr monokel för ögonen! En del behöver Cochlea-implantat. Förstärkning direkt via hörselbenet. Att få veta hur det ligger till! Inte ge sig förrän det fungerar.

Vad kan samhället göra?

Arbeta med att förbättra ljudmiljöer i form av ljudabsorbenter. Få möjlighet till rehabilitering. Hjälp med sin sociala situation och hemmiljö – praktiska hjälpmedel; ringklocka, telefonhjälpmedel, brandvarnare osv. Det man har anat och nu ser i studier är att hörselnedsättning och demens hör samman. Man vet att det som heter arbetsminne kopplat till långtidsminne är en del av demensutvecklingen. Och orkar eller kan man inte lyssna fungerar inte den kedjan. Därför är det oerhört viktigt att vara på alerten med hörselnedsättningar. Vi vet ju alla vad demens kan innebära i personligt lidande och vårdkostnader.

Samhället behöver Tillgänglighetsanpassas! T.ex. textning på webbsidor, att fullmäktiges sammanträden kan textas i realtid. Det finns ett EU-direktiv sedan 2018, Tillgänglighetsdirektivet, som säger att textning ska finnas. Inom HRF pratar vi varmt för hörselinstruktörer. De kan hjälpa människor att få vardagen att fungera med hjälp i hemmet med tekniska lösningar, batteri- och slangbyten i hörapparaterna. Visa hur man ställer in sina apparater med ökad volym och annat program. En hörapparat kan ha flera program – normalläge, dämpat läge i buller, T-läge för teleslinga, musikprogram för att nämna några. Det är också viktigt att personal inom äldreboenden och hemtjänst kan den basala skötseln av hörapparater. Det kan också en hörselinstruktör undervisa i. Annars ligger hörapparater ofta i en låda och skräpar och där gör de ingen nytta! För personer i arbetande ålder behövs bra åtgärder för att få livet på jobbet att fungera. OCH det finns hjälp att få! Kommuner – försäkringskassa – arbetsplatser –hörselrehabilitering måste samarbeta. Det är klart billigare att ha personer i jobb som kan betala skatt än att ha sjukskrivna olyckliga människor som bara ses som tärande!

Det mesta tyder på att hörselproblemen kommer att öka i samhället så att förebygga är livsviktigt! Invandrare och asylsökande är också en grupp som måste kommas ihåg! Västanviks Folkhögskola utanför Leksand arbetar med döva och hörselskadade från många länder. De har så dåliga förutsättningar eftersom de inte kan teckenspråk eller har haft andra hjälpmedel från tidigare i sin hemländer. De behöver först lära sig teckenspråk på sitt eget språk för att kunna lära sig det svenska.

Som ni hör finns det mycket att bita i!

När vi har varit ute och kontrollerat slingor har vi stött på personal som inte haft en aning om att det finns slinga, än mindre hur den fungerar. Och detta är i kommunens äldreboenden. Det finns också bärbara slingor att låna både hos oss i HRF, på biblioteket, kommunen och Hjälpmedelscentralen. Där finns det också guideutrustning att låna. Det här vet inte folk om så någonstans bör det framkomma t.ex på kommunens/regionens hemsida. Det finns skrivtolkar att boka. Fantastiskt bra! Det kanske ska sitta anslag i receptionerna? Likaväl som det ska sitta en skylt på de platser som har T-slinga.

Vill man veta mer har HRF en bra hemsida. Hörsellinjen kan man alltid ringa och rådfråga 0771-88 80 00. På hemsidan finns också länk till HRF Talks där man kan höra och se olika personer berätta om sina hörselresor. Där finns också föredraget om Demens och hörselnedsättning – Vi hör med öronen men lyssnar med hjärnan. Att drabbas av hörselnedsättningar av olika slag kan hända vem som helst, när som helst därför berör det oss alla!

Jag avslutar med Gerdas ord:

”Organisation är makt”, skrev du Gerda, i ditt första brev till medlemmarna. Du ville att hörselskadade skulle ta makten – över sina egna liv. Du ville att hörselskadade skulle få en rimlig chans till utbildning, arbete och gemenskap. Som alla andra. Du drömde också om respekt, Gerda. Att ingen hörselskadad skulle förminska eller bli orättvist behandlad. Du visste hur det kändes, att inte höra och bli förlöjligad. Alla människors lika värde var viktigt för dig – och den människosynen är ett arv vi är omåttligt stolta över i dag. Tack, kära Gerda, för att du tände elden som i dag är Hörselskadades Riksförbund – en stark och levande organisation för hörselskadades rättigheter. Vi firar hundra år av HRF. Hundra år av hörselsmart kraft. Men vi lovar – det här är bara början!